

TESTOVANIE JAZYKOVÝCH KOMPETENCIÍ
zo slovenčiny ako cudzieho jazyka

úroveň C2
(vysoko pokročilý)

MODELOVÝ VARIANT

PÍŠOMNÁ ČASŤ

Trvanie: 120 minút

Meno:		
Krajina:		
Dátum:		
Hodnotenie		
Úloha	Počet možných bodov	Počet získaných bodov
I.	20	
II.B	10	
II.C	5	
III.	5	
IV.	5	
V.B	10	
V.C	20	
VI.	15	
VII.	40	
Spolu:	130	
Hodnotenie:		

I. Vyberte správnu možnosť.

1. Teraz sa, ... , nemôžeme stretnúť. Veľmi ma to mrzí.

- a) priam   b) žiaľ   c) kiež   d) veď

2. Musím našu schôdzku posunúť ..... dve hodiny.

- a) za   b) na   c) o   d) cez

3. Vyskytol sa vážny problém, ktorý ..... okamžité riešenie. Už na tom pracujeme.

- a) požiada   b) požaduje   c) si vyžiada   d) si vyžaduje

4. Mám pred sebou kolegu ..... dnešnú poštu a kolegyňu s pripravenými podkladmi.

- a) čítajúcemu   b) čítajúcom   c) čítajúceho   d) čítajúcim

5. Nemalo by to trvať veľmi dlho, ... tu funguje tímová spolupráca.

- a) lebo   b) preto   c) keby   d) že

6. Ešte ..... nejaké záležitosti pred zajtrajším stretnutím s dôležitým klientom.

- a) zoberieme   b) vyberieme   c) preberieme   d) oberieme

7. a 8.

Inžinier Škvorecký je náročný šéf. Každé ráno sa v pracovni ....

- a) Škvoreckom   b) Škvoreckým   c) Škvoreckého   d) Škvoreckému

... . všetci pracovníci, aby referovali o stave rozpracovaných úloh.

- a) rozchádzajú   b) vychádzajú   c) vchádzajú   d) schádzajú

9. a 10.

..... všetko vybavím, ...

- a) Prv   b) Počas   c) Kým   d) Čo

... . po meste, alebo choď niekam na kávu.

- a) vyjdi sa   b) prejdi sa   c) zjdi sa   d) zíd' sa

11. Nevie si spomenúť, ale už to mám na .....

- a) zubocho   b) jazyku   c) malíčku   d) hlave

12. Na našej škole je fyzika ..... predmet.

- a) volený   b) voliaci   c) volaný   d) voliteľný

13. Eduard sa vyznačuje .....

- a) mimoriadnu skromnosť   b) mimoriadna skromnosť
c) mimoriadnou skromnosťou   d) mimoriadnej skromnosti

14. .... z predpokladu, že finančný rozpočet obce je vyrovnaný, navrhujeme stavbu športového areálu.

- a) Vychádzajúci   b) Vychádza   c) Vychádzajúc   d) Vychádzať

15. .... ma nechceš uraziť?

- a) Aj   b) Ba   c) Ani   d) Azda

16. Mohli by sme ..... tento obraz nad gauč?

- a) závisieť   b) vešať   c) zavesiť   d) povešať

17. Najradšej sa učí .....

- a) sám   b) osamotene   c) osamelo   d) samé

18. V herni sedeli ..... hráči.

- a) ôsme   b) osem   c) ôsmi   d) ôsmy

19. Ešte si nedostal od Igora poštu? Dobre, tak ti o chvíľu ..... jeho email.

- a) posielam   b) preposielam   c) prepošlem   d) budem posilať

20. Prepáčte, že mám na stole toľko papierov, ale kompletizujem účtovné ....., zajtra budeme mať kontrolu.

- a) osnovy   b) doklady   c) preukazy   d) zdroje

Počet bodov: /20

II.A Prečítajte si informáciu o živote a diele Ladislava Balleka.

Prozaik a publicista Ladislav Ballek sa narodil v roku 1941 v Teranoch, detstvo prežil v Dudinciach a v Šahách. Prostredie, v ktorom vyrástol, sa neskôr výrazne prejavilo v jeho literárnej tvorbe. Vyštudoval Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici a krátky čas pôsobil ako učiteľ. Neskôr pracoval ako novinár a redaktor a od roku 1972 sa usadil v Bratislave, kde aktívne pôsobil v oblasti kultúry i politiky. Bol aj veľvyslancom SR v Českej republike. Zomrel v roku 2014 v Bratislave.

II.B Dajte odseky s informáciami o tvorbe L. Balleka do správneho poradia.

..... Príbeh románu **Pomocník** je časovo situovaný do prvých povojnových rokov. Je asi najzreleším Ballekovým dielom. Práve v tomto románe sa ukazuje autorova majstrovská schopnosť vystihnúť atmosféru malomesta. Hlavným dejiskom príbehu je opäť pohraničný Palánk. Dominuje v ňom vzťah dvoch mužov, majstra mäsiara Štefana Riečana a jeho pomocníka Volenta Lančariča.

..... V ďalšom období (sedemdesiate roky) čerpal Ballek z južného Slovenska a z vlastného detstva, ktoré prežil v Šahách. Dej jeho diel sa odohráva v meste Palánk. Ide o prózy **Južná pošta**, **Pomocník**, **Agáty**.

..... Kým prvý chce po otrasnej vojnovej skúsenosti naplniť svoj život statočnou prácou, jeho živelný, prefíkaný a v praktickom živote vynachádzavý protipól nemá nijaké morálne zábrany. Román je zároveň široko koncipovanou freskou spoločenskej atmosféry malomestského prostredia na hranici dvoch štátov v povojnových rokoch.

..... Knižne debutoval novelou **Útek na zelenú lúku**. Námetom tejto knihy, ako aj ďalších – **Púť červená ako ľalia** a **Biely vrabec** – je kritika rozkladu morálnych hodnôt totalitnej spoločnosti.

..... Nasledujúci román **Lesné divadlo** (1987) sa odohráva vo vojenskom prostredí na štátnych hraniciach.

..... Román **Agáty** dejovo nadväzuje na predošlý román **Pomocník**. Kompozične je postavený na voľne nadväzujúcich príbehoch viacerých postáv. Ballek opäť majstrovsky využíva južnoslovenský kolorit a plasticky vykresľuje množstvo postáv a postavičiek, ktoré sa vrhajú do búrlivých povojnových čias s nesmiernou životaschopnosťou a túžbou po úspešnej budúcnosti.

..... Kniha spomienok **Trojou a všískom pamäti** vyšla v roku 2013.

..... Ladislav Ballek je zaraďovaný medzi najvýraznejších predstaviteľov moderného slovenského románu. Jeho tvorba mala mimoriadny ohlas doma i vo svete, jeho diela sú preložené do viacerých svetových jazykov.

..... Román **Južná pošta** nesie výrazné autobiografické črty. Autor poskytuje pohľad na rodinný život v pohraničnom mestečku očami mladého chlapca. Sledujeme „pravidlá“ života na hraniciach a zároveň mladého dospievajúceho hrdinu, ktorý si hľadá miesto vo svete dospelých.

..... Román **Čudný spáč** (1990) je spoločenskokritickou analýzou normalizačného obdobia na Slovensku s výrazným akcentom na generačné vzťahy medzi otcami a synmi. V roku 1995 vydal knižku **Trinásty mesiac**, ktorá rozpráva o dráme ľudskej duše v prevratných časoch.

II.C Vety zmeňte z aktívnych na pasívne alebo naopak.

1. Ladislav Ballek je kritikmi považovaný za jedného z najvýraznejších predstaviteľov moderného slovenského románu.

.....
.....

2. Jeho knihy sú preložené do mnohých svetových jazykov.

.....
.....

3. Autorom bola majstrovsky zobrazená atmosféra malomesta.

.....
.....

4. Potenciálny zahraničný čitateľ by diela mohol plnohodnotne vnímať aj bez znalosti špecifických podmienok nášho spoločenského vývinu v posledných desaťročiach.

.....
.....

5. Román Pomocník vydali v roku 1977.

.....
.....

Počet bodov: /5

III. Prečítajte si informácie o L. Ballekovi z webovej stránky www.Kultura.Pravda.sk z 15.04.2014 (autor článku Matúš Kvasnička, uvedené citáty – Vladimír Petřík) a rozhodnite, či sú nasledujúce tvrdenia pravdivé alebo nepravdivé: áno/nie. Správnu odpoveď zakrúžkujte.

„Meno prozaika Ladislava Balleka (1941) sa už dávnejšie vytratilo z našich literárnych médií a mám pocit, že aj z pamäti súčasného čitateľa, najmä ak ide o mladší ročník. Pamäť nie je totiž u nás veľmi cenenou vlastnosťou, čo má aj svoje negatívne dôsledky. Práve pamäť, živá a mnohofarebná, spojená s nevšednou obrazotvornosťou, reprodukuje realitu slovenského juhu v konkrétnych podobnostiach, je jednou z tvorivých mohutností Ladislava Balleka. Má ich, pochopiteľne, viac, ale táto je očividná,“ napísal o Ballekovi pred niekoľkými rokmi pre Pravdu literárny vedec Vladimír Petřík.

„Ťažiskovým stredom Ballekovho literárneho sveta je najmä Palánek, mesto na juhu Slovenska – na predele dvoch etníc, na hranici dvoch štátov. V reáli sú to Šahy, kde Ballek vyrastal a z vnímavého chlapca sa stával dospelým mužom. Všetky tieto znaky majú aj literárnu tvár. Autorským

prisvojením si slovenského juhu posunul dovedajšiu literárnu hranicu smerom nadol. Zišiel z vrchov, tradične slovenských, na rovinu s riekou,“ vysvetlil v recenzii Petřík.

1. V texte sa nachádza výraz pre imagináciu. áno/nie
2. V texte sa nachádza výraz pre slovo fundamentálny. áno/nie
3. V texte sa nenachádza výraz pre slovo citlivý. áno/nie
4. V texte sa nenachádza výraz pre slovo zrejímavý. áno/nie
5. V texte sa nachádza výraz pre slovo bežný. áno/nie

Počet bodov: /5

IV. Priamu reč v nasledujúcich vetách zmeňte na nepriamu.

1. Na besede sa literárny kritik pýtal čitateľov: „Ako sa vám páčila kniha Južná pošta?“

Literárny kritik sa pýtal čitateľov, ...

2. Profesorka prikazuje študentom: „Cez prázdniny si prečítajte 3 diela od Ladislava Balleka!“

Profesorka prikazuje študentom, ...

3. Gymnazistka vyzvala spolužiačku: „Pod' so mnou na besedu do knižnice!“

Gymnazistka vyzvala spolužiačku, ...

4. Profesorka sa pýtala študentov: „Viete niečo o spisovateľovi Ballekovi?“

Profesorka sa pýtala študentov, ...

5. Pracovníčka knižnice oznámila: „Beseda o diele Ladislava Balleka sa koná o 17.00.“

Pracovníčka knižnice oznámila, ...

Počet bodov: /5

V.A Prečítajte si ukážku z knihy Ladislava Balleka Južná pošta.

Vodné hodiny

Vojna ho obrala o rozum.

Nikto netušil, odkiaľ privandroval, a nevedel, ako sa v skutočnosti menuje.

Sám o sebe vyhlasoval toto:

„Som gróf Michal Karol Mandarín, syn grófa Karola Michala Mandarána, človek nadaný a zvedavý. Vidíte, aj príroda urobila všetko preto, aby som neustále zápasil o svoju dobrotu, lebo kto je zvedavý, nemôže byť vždy dobrý, a kto je nadaný, nemôže sa spratať do kože.“ Jeho reči v herni kdekoho rozveselili, lebo on ich hlásal, vykrikoval a takto oberal o vážnosť.

Sám veselý a smiešny nebol.

A ešte jednu vec si nevedel nikto vysvetliť: prečo si vymyslel nový životopis. Vojna ho obrala o súdnosť, ale celkom iste nezničila jeho pamäť.

Rok-dva po vojne si ľudia často pripomínali svoje životopisy a predvojnovú dobu. Malý Ján Jurkovič mal potom z nich taký dojem, že minulosť musela byť neistá, ale zábavná, spevavá, korenená škandálmi a pestrým životom naivných dobrákov, veľkých darebákov a zmrzačených podvodníkov. Pamätníci spomínali predvojnový čas toľkými rozličnými vzdychmi, že sa v ňom čert vyznal. Všetkých vykladačov minulého času spájalo vedomie, že vojnu neprežili bez následkov, bola surovým rezom, ktorý rozdelil čas na dve časti a tie sa astronomickou rýchlosťou vzdávajú od seba. Deťom, čo sa narodili v pravobrežnom čase, sa akosi radilo hľadiť za prudko miznúcim ľavobrežným časom, akoby s ním mizli korene, zanikal kontinent, ktorý neodnášal len pohnutú minulosť živých, ale aj kosti predkov.

Len Mandarín o tom všetkom mlčal.

Jánovmu otcovi sa zdalo, že bláznivý muž žil azda v blahobyte veľkého mesta, cudzieho, do vojny veselého, možno nerestného ako pred katastrofou. Azda.

Do vojny Mandarín akiste blázon nebol, ovládal štyri reči a zázračne rýchlo počítal. V prvých povojnových rokoch bol veľkou atrakciou hotela Centrál. Blúdil opitý pomedzi stoly herne ako prestrelený koráb, oblečený v poplátanom fraku a s cylindrom na hlave rozháňal spreď seba hustý tabakový dym a dvíhal dlaň, akoby zadržoval padajúci strop. Bol bledý, triasol sa, potil, vyvolával v ľuďoch zabudnutú hystériu a surovosť. Neraz ho zbili. Ale dokiaľ bol triezvy, s veľkým talentom porážal vybraných šachistov, preukazoval počudovaniashodnú schopnosť kombinovať, sčítovať a násobiť (povestné boli jeho súboje s Okrouhlým, gymnaziálnym profesorom matematiky, čo ho chodil do herne študovať a provokovať), počítal rýchlejšie ako iní s ceruzkou, bravúrnym spôsobom porážal aj hotelovú kalkulačku. Stávkami si zarábala na víno, v isté dni mu nevládala odolať, hoci mu spôsobovalo prudké kŕče, zvíjal sa a po práškoch zaspával na stole. Trpel podvýživou, živil sa žobraním, záhradníckymi prácami, ovocím a kozím mliekom.

V ten istý deň, ako sa chlapec dozvedel o poštových dostavníkoch, zazrel prvý raz aj Mandarína. Stál s kozou pred záhradou vily a bol nápadne poobliekaný: kockované pumpky, biela košeľa, červený motýlik, slamený klobúk, špicaté poltopánky, na krku poľný ďalekohľad, na chrbte plátenné vrečko a z neho trčiaca červená trúba kľukového gramofónu. Gróf a koza vyšli zo záhrady vily (vilu i záhradu ťažko poškodila vojna), on sa vyhrieval na slnku, ona vyškľábala riedku trávičku spomedzi kociek chodníka.

V.B Vysvetlite tieto slová/slovné spojenia.

1. byť triezvy .....

.....

4. Aký je **bravúrny**?

- a) prasací   b) oslavný   c) vynikajúci   d) veselý

5. Slovo **herňa** znamená:

- a) detské ihrisko   b) hračka   c) hracia skrinka   d) kasíno

6. Ak človek **ovláda štyri reči**, znamená to, že:

- a) má štyri prejavy   b) veľa rozpráva   c) hovorí štyrmi jazykmi

7. Aké synonymum priradíte k výrazu **talent**?

- a) radosť   b) nadanie   c) zdvorilosť   d) odvaha

8. Ktoré slovo nie je synonymom slova **poškodiť**:

- a) pokaziť   b) porušiť   c) odpratať   d) znehodnotiť

9. **Blahobyť** je:

- a) dobrota   b) bohatstvo   c) pobyt   d) ústranie

10. Synonymom adjektíva **nerestný** nie je:

- a) nemravný   b) nepravdivý   c) nemorálny   d) neetický

11. **Nerestný** je adjektívum odvodené od slova:

- a) nerest'   b) nárast   c) nerast   d) rest

12. Ktoré slovo má opozitný význam k slovu **vzdďalovať sa**?

- a) prichádzať   b) približovať sa   c) blízkosť   d) vzdialiť sa

13. Ktoré slovo nie je synonymom slova **azda**?

- a) možno   b) asi   c) reku   d) pravdepodobne

14. Čo nemôže byť **špicaté**?

- a) nos   b) topánky   c) brada   d) obraz

15. Ktoré ďalšie slovesá okrem **násobiť** označujú matematické operácie:

- a) sčítovať   b) koncipovať   c) odčítovať   d) deliť

16. Aký je význam slova **menovať sa**?

- a) zavolať   b) vymenovať   c) volať sa   d) meniť

17. S ktorým slovom nesúvisí slovo **vyškľbávať**:

- a) odstrániť   b) vyťahať   c) vyhrnúť   d) vytrhať

18. Slovo **trčiaci** súvisí so slovom:

- a) trpieť   b) vyčnievať   c) krčiť sa   d) čupieť

19. Aké je opozitum k výrazu **riedka trávica**?

- a) tučná   b) silná   c) hrubá   d) hustá

20. Ktoré adjektívum je synonymum k slovu **kockovaný**?

- a) farebný   b) pásikavý   c) bodkovaný   d) károvaný

Počet bodov: /20

VI. Do úryvku z rozhovoru Anny Šikulovej s literárnym vedcom a kritikom Igorom Hochelom doplňte nasledujúce slová alebo výrazy významovo a gramaticky správne.

čitateľský	známy	vydanie	Katedra	štátny
dať sa	svetový	pasáž	éra	bariéra
únia	nazvyš	miera	autor	podľa

Ktoré Ballekovo dielo je aj súkromne vašim najobľúbenejším čítaním? Alebo aspoň ktorý motív či segment vám zide na um podobne ako obľúbená pesnička?

Prvá Ballekova kniha, ktorú som čítal, bola Južná pošta. Kúpil som si ju ako študent asi rok po jej .....¹ v roku 1974. Mal som zopár korún a v kníhkupectve som si hľadal niečo z novej tvorby slovenských .....². Bola pre mňa veľkým .....³ zážitkom, pôsobila na mňa nesmierne sugestívne. Zapáčila sa mi v takej .....⁴, že som sa rozhodol o Ladislavovi Ballekovi napísať diplomovú prácu, hoci som ešte nemal prečítané jeho tri predchádzajúce diela. Viaže sa na to malá epizóda. S myšlienkou písať o Ballekovi som zašiel za profesorom Jánom Števčekom, ktorý bol vtedy na FF UK vedúcim .....⁵ slovenskej literatúry a literárnej vedy. Na chvíľu sa zamyslel a vzápätí mi povedal, že autor ešte nie je dostatočne etablovaný a aby som si radšej vybral iného tvorca. Avšak asi o desať dní sme sa stretli na chodbe fakulty, kde mi oznámil, že si to rozmyslel a nech o Ballekovi píšem. Zakrátko som sa do toho pustil a začal som Južnou poštou. Ona je mojou najobľúbenejšou Ballekovou knihou – možno preto, lebo bola prvá. No a čo sa týka segmentov, v pamäti mám zaznamenané mnohé. Nezabudnuteľná je napríklad .....⁶ z románu Lesné divadlo, v ktorej Ján Jurkovič s desiatnikom Vozárom kontrolujú na Šumave neporušenosť .....⁷ hranice. Natrafia na nemeckú dievčinu, ktorá sa hneď za „čiarou“ nahá opaľuje v sade. Vie o ich prítomnosti, ale nenamáha sa svoju nahotu zakryť, lebo si je vedomá, že „čiara“ ich nepustí... Nuž, toto naozaj veľa hovorí o tom, kto bol slobodný a kto nie.

Ako chápete slovenskú prózu s odstupom desaťročí? Lebo naozaj už celé desaťročia sa jej venujete... Čo v nej absentuje a čoho je nazvyš?

Na túto otázku by .....⁸ odpovedať celkom jednoducho, že nám chýbajú dobré knihy, lebo tých nikdy nie je .....⁹. Ale vážne. Slovenská próza od 60. rokov 20. storočia po súčasnosť ponúkla čitateľom množstvo vynikajúcich diel. Tie skutočne

VAVOR

.....
.....
.....
.....
.....

Zdroj:

<http://www.litcentrum.sk/31351>

<http://www.martinus.sk/?ultem=80709>

Výrazové prostriedky:	/15
Gramatická správnosť:	/15
Zmysel textu:	/5
Spôsob členenia textu:	/5

Počet bodov spolu:	/40